

สภาพแวดล้อมของการดื่มแอลกอฮอล์: รูปแบบการดื่ม การแทรกแซงและความร่วมมือ

เรียบเรียงโดย แกรี สทิมสัน มาคัส แกรนท์ แมรี โจเซฟ และ เพรสตัน แกริสัน
(ตีพิมพ์โดย รุทเลดจ์ ในปี 2007)¹

ประเด็นหลัก

- ในการเลือกใช้นโยบายต่างๆที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
สังคมจะต้องตัดสินใจว่าจะส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี และห้ามปรามพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ได้อย่างไร
ในขณะที่เดียวกันก็ต้องรักษาสมดุลระหว่างความรับผิดชอบของภาครัฐและส่วนบุคคล
- หนังสือเล่มนี้นำเสนอแนวทางใหม่ๆ
เพื่อช่วยจัดการกระบวนการในการเสนอนโยบายต่างๆที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
โดยคำนึงถึงวัฒนธรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในนานาประเทศทั่วโลก
และตอบสนองต่อความต้องการและทรัพยากรที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชน ประเทศและทวีป
- หนังสือเล่มนี้ยังชี้ให้เห็นว่า *รูปแบบของการดื่มแอลกอฮอล์* เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการอธิบายพฤติกรรมกรมการ
ดื่มและการทำนายผลลัพธ์ทั้งด้านบวกและลบในสังคมใดสังคมหนึ่ง
การแทรกแซงกลุ่มเป้าหมาย เป็นกุญแจสำคัญในการสร้างประโยชน์สูงสุดและทำให้เกิดอันตรายจาก
การดื่มแอลกอฮอล์น้อยที่สุด
และ *ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในทุกฝ่าย* จะนำมาซึ่งโอกาสอันดีในการสนับสนุนกลุ่มมาตรการอัน
ซับซ้อนที่แต่ละสังคมต้องการ

รูปแบบการดื่มแอลกอฮอล์

- ความสัมพันธ์ระหว่างการดื่ม และผลลัพธ์ของการดื่มเป็นสิ่งที่ซับซ้อน
โดยทั่วไปปริมาณการดื่มในหมู่ประชากรจะวัดจากปริมาณเฉลี่ยของแอลกอฮอล์ที่บริโภคเข้าไปต่อป
ระชากรหนึ่งคนในประเทศนั้นๆ (หรือเรียกว่าอัตราการดื่มแอลกอฮอล์ต่อหัวประชากร)
ซึ่งโดยปกติค่าที่ได้จะวัดจากยอดจำหน่าย ยอดการผลิตและสถิติทางภาษี
- การวัดค่าการดื่มแอลกอฮอล์ต่อหัวประชากรนี้
เป็นวิธีที่สะดวกในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเป็นสิ่งวัดปริมาณการบริโภคในหมู่ประชากรของ
ประเทศหนึ่งๆอย่างได้ผล
แต่ค่าที่ได้จะไม่ครอบคลุมถึงรูปแบบการดื่มที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล
- การทำความเข้าใจรูปแบบการดื่มแอลกอฮอล์ถือเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับการดื่ม
แอลกอฮอล์ทั้งในระดับตัวบุคคลและกลุ่มต่างๆ รวมถึงข้อดีข้อเสียที่อาจเกิดตามมาจากกรดื่ม
และการแทรกแซงเพื่อลดข้อเสียเหล่านั้นลง

¹ ศูนย์นโยบายแอลกอฮอล์ระหว่างประเทศหรือ ICAP เป็นคณะทำงานเกี่ยวกับนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันประกอบด้วยหน่วยงานรัฐบาล
กลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และหน่วยงานสาธารณสุข มีหน้าที่ในการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อ
ประชาชนและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายในการจัดทำนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เหมาะสม ICAP
เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร โดยมีบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชั้นนำ 11 แห่งเป็นผู้สนับสนุน

- รูปแบบการตีพิมพ์แอลกอฮอล์มีองค์ประกอบที่หลากหลายได้แก่ ปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่มในแต่ละโอกาส ประเภทของเครื่องดื่ม ช่วงเวลาและความถี่ในการดื่ม ลักษณะนิสัยของผู้บริโภคแต่ละคน สถานที่และกิจกรรมที่ทำในขณะดื่ม และบทบาททางวัฒนธรรมของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมถึงธรรมเนียมปฏิบัติในสังคมนั้นๆ
  - รูปแบบการตีพิมพ์แอลกอฮอล์ เป็นการอธิบายลักษณะการบริโภคหลัก 3 ประการ ได้แก่ *ประชากร* ซึ่งหมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะหรือมีวิธีการดื่มคล้ายคลึงกัน *สภาพแวดล้อมในการดื่ม* และ *พฤติกรรม* ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการดื่ม
- รูปแบบการตีพิมพ์แอลกอฮอล์ที่แตกต่างกัน จะนำไปสู่ผลกระทบทางด้านสุขภาพและสังคมที่มีความแตกต่างกัน
  - เป็นที่ทราบกันว่ารูปแบบการดื่มที่ไม่เหมาะสมอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายของผู้บริโภคและสังคม อันจะส่งผลกระทบต่อทั้งตัวผู้ดื่มและสังคมโดยรวม
  - ในทางกลับกัน เป็นที่ยอมรับว่าการตีพิมพ์แอลกอฮอล์แต่น้อยหรือปานกลางอาจมีส่วนช่วยป้องกันโรคบางชนิด เช่น โรคหลอดเลือดหัวใจตีบ โรคหลอดเลือดสมองตีบตันและโรคเบาหวานได้
  - อีกประเด็นที่รับทราบกันแต่ไม่ค่อยเป็นที่กล่าวถึงนักได้แก่ประโยชน์ของการตีพิมพ์แอลกอฮอล์ที่มีต่อความเป็นอยู่ที่ดีของทั้งตัวบุคคลผู้ดื่ม และสถานะในสังคม ประโยชน์ดังกล่าวแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด ได้แก่ *ประโยชน์ด้านจิตสังคม* เช่น สุขภาพส่วนบุคคล การเสริมสร้างอารมณ์ความรู้สึก การลดความเครียดและสุขภาพจิต *ประโยชน์ด้านสังคม* เช่น การเข้าสังคมและการเกาะกลุ่มทางสังคม และ *ประโยชน์ด้านการรับรู้และการกระทำ* เช่น การปฏิบัติกรับรู้ระยะยาว ความคิดสร้างสรรค์และการสร้างรายได้
  - พฤติกรรมการดื่มมีความแตกต่างหลากหลายไม่เฉพาะในแต่ละประเทศ หากแต่รวมถึงในแต่ละภูมิภาคของประเทศนั้นๆ แต่ละสังคมและแต่ละช่วงเวลาอีกด้วย มาตรการที่นำมาใช้กับพฤติกรรมการบริโภคเหล่านี้จึงต้องแตกต่างกันออกไปด้วยเช่นกัน

จากรูปแบบสุนโยบาย

- ในการเลือกวิธีการเข้าแทรกแซงที่เหมาะสมกับกลุ่มประชากร สภาพแวดล้อมหรือพฤติกรรมหนึ่งๆนั้น จะต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลการบริโภคของประชากรทั้งหมดอย่างเจาะลึก และมีการประเมินรูปแบบการบริโภค บทบาทหน้าที่ของบุคคลและสังคมในการตีพิมพ์แอลกอฮอล์ รวมถึงการระบุประเด็นเฉพาะที่สมควรพิจารณาเสียก่อน
- เป็นที่ชัดเจนว่าการพัฒนาระบบฐานข้อมูลระดับประเทศ และการเก็บข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงปัญหาที่เกิดจากการตีพิมพ์แอลกอฮอล์ถือเป็นสิ่งสำคัญ แต่ก็ควรต้องพิจารณาเรื่องของงบประมาณด้วยเช่นกัน
  - ตัวอย่างเช่น ประเทศที่มีทรัพยากรจำกัดอาจต้องประสพกับความยากลำบากในการเลือกที่จะพัฒนาระบบที่เอื้อต่อการเฝ้าระวังในระดับประเทศหรือในระดับโลก หรืออาจต้องเลือกระหว่างการรวบรวมข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำนโยบายกับการพัฒนารูปแบบการเข้าแทรกแซงภายในประเทศ

- ที่สำคัญคือ การที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนนั้น ไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนามาตรการที่เกี่ยวกับเครื่องตีแมลงกอสอลล์แต่อย่างใด ในระยะหลัง หน่วยงานระหว่างประเทศต่างๆเริ่มมีความสนใจวิธีการที่สามารถใช้ประเมินปัญหาด้านสุขภาพและสังคมได้อย่างรวดเร็ว เพื่อที่จะกำหนดรูปแบบการเข้าแทรกแซงต่างๆ
  - การประเมินดังกล่าวซึ่งเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปว่า *การประเมินแบบเร่งด่วน* ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือวัดปัญหาสุขภาพและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ
  - กระบวนการดังกล่าวจะมีความเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหลายภาคส่วน อีกทั้งยังต้องอาศัยแหล่งข้อมูลและระเบียบวิธีวิจัยอันหลากหลาย ซึ่งมักนำมาใช้ร่วมกัน ตารางต่อไปนี้แสดงตัวอย่างหัวข้อที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการประเมินการตีแมลงกอสอลล์ อันเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเข้าแทรกแซงอันเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับ

องค์ประกอบที่ใช้ในการประเมินการตีแมลงกอสอลล์

- ความเข้าใจบริบททางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และการประเมินบทบาทของแมลงกอสอลล์ในบริบทดังกล่าว
- ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการตีแมลงกอสอลล์โดยทั่วไป แนวโน้มพฤติกรรมการตีและบรรทัดฐานทางสังคมที่มีต่อการตีแมลงกอสอลล์
- ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของการตีแมลงกอสอลล์ต่อตัวบุคคล ชุมชนและสังคม
- ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสังคมและสุขภาพจากการตีแมลงกอสอลล์
- ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มที่เสี่ยงต่อปัญหาการตีแมลงกอสอลล์
- ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่และสภาพแวดล้อมในการตีแมลงกอสอลล์ที่มีความเสี่ยงสูง
- ข้อมูลเกี่ยวกับกลไกตลาดโดยทั่วไปและแนวโน้มของเศรษฐกิจในอนาคต
- การวิเคราะห์นโยบายมาตรการในสถานที่และบริเวณต่างๆที่อาจต้องได้รับการพัฒนาต่อไป
- การวิเคราะห์การแทรกแซงในปัจจุบันรวมถึงประสิทธิภาพและข้อจำกัดของการแทรกแซงนั้น และการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการแทรกแซงในรูปแบบอื่น
- การประเมินระดับการให้ความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก
- ข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนาการแทรกแซงรูปแบบใหม่และ/หรือการปรับปรุงการเข้าแทรกแซงที่ใช้อยู่
- การพัฒนาแผนปฏิบัติเพื่อสร้างและจัดเตรียมการแทรกแซงรูปแบบใหม่หรือที่ได้รับการปรับปรุง

การแทรกแซงกลุ่มเป้าหมาย

- การแทรกแซงเพื่อลดอันตรายจากการตีเครื่องตีแมลงกอสอลล์แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทได้แก่ *มาตรการระดับประชากร* และ *การแทรกแซงกลุ่มเป้าหมาย* การแทรกแซง 2 ประเภทนี้อาจนำมาใช้ร่วมกันและเติมเต็มซึ่งกันและกัน
- นโยบายเครื่องตีแมลงกอสอลล์จำนวนมากมีจุดเริ่มต้นจาก *ข้อกำหนดการบริโภคระดับประชากร* โดยการควบคุมราคาและการเข้าถึงแมลงกอสอลล์ (เช่น การกำหนดอายุและกฎเกณฑ์สถานที่และเวลาการจำหน่ายและการตีแมลงกอสอลล์)
  - ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องตีแมลงกอสอลล์ถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับนโยบายเครื่องตีแมลงกอสอลล์อันเหมาะสม แต่การแทรกแซงก็ต้องคำนึงถึงความเป็นจริงเกี่ยวกับการตีและความต้องการของผู้บริโภคเช่นเดียวกัน
  - ด้วยเหตุนี้ความท้าทายจึงอยู่ที่การสร้างสภาพแวดล้อมในการตีที่ปลอดภัยยิ่งขึ้นและการลดอันตรายจากการตีที่เกิดขึ้นให้มากที่สุด

- มาตรการระดับประชากรเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอในการตอบโจทยความท้าทายดังกล่าว
เนื่องจากมาตรการเหล่านั้นมักไม่ตอบสนองต่อความต้องการด้านวัฒนธรรมและในบริบทที่แตกต่างกันไป และอาจไม่สัมพันธ์กับกลุ่มหรือบุคคลที่มีความเสี่ยง
ดังนั้นหากรัฐบาลมุ่งแต่จะขึ้นราคาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และจำกัดปริมาณจำหน่ายเพื่อลดปริมาณการบริโภคในหมู่ประชากรทั้งหมดแล้ว
รูปแบบการดื่มที่มีความเสี่ยงสูงหรือพฤติกรรมบริโภคของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอาจถูกมองข้ามไปได้
  - นอกจากนี้
หากมีการมองการควบคุมในระดับชาติว่าเป็นเสมือนกลไกหลักที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแล้ว
หน่วยงานและองค์กรต่างๆก็จะมีส่วนในการร่วมพัฒนาและจัดเตรียมมาตรการเพื่อสนับสนุนการดื่มแอลกอฮอล์อย่างรับผิดชอบอีกต่อไป
- **การแทรกแซงกลุ่มเป้าหมาย**ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง
    - การแทรกแซงกลุ่มเป้าหมายอาจมุ่งไปที่ *ประชากรเฉพาะกลุ่ม* (เช่น กลุ่มผู้ดื่มที่สร้างปัญหา กลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มสตรีมีครรภ์) *พฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจง* (เช่น การดื่มมากเกินไปและการดื่มแล้วขับ) หรือ *สภาพแวดล้อมในการดื่ม* (เช่น สถานที่ดื่ม) และอาจนำมาประยุกต์เพื่อส่งเสริมมาตรการระดับชาติหรือนำมาทดแทนมาตรการและนโยบายระดับชาติที่ขาดหายไป
    - วัตถุประสงค์ของการแทรกแซงกลุ่มเป้าหมายได้แก่การลดความเสี่ยงจากการดื่มแอลกอฮอล์ให้มากที่สุด
โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและบรรทัดฐานที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้บริโภคจะดื่มแอลกอฮอล์ด้วยวิธีการที่ปลอดภัยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
  - การกำหนดนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ประสบความสำเร็จ
สอดคล้องกับความเป็นจริงและใช้ได้ในระยะยาวนั้นขึ้นอยู่กับการใช้มาตรการระดับประชากรและการแทรกแซงยังกลุ่มเป้าหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
ซึ่งวิธีการสร้างสมดุลดังกล่าวจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศอันสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติ สภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมโดยทั่วไป
  - ตัวอย่างของการใช้มาตรการทั้งสองอย่างร่วมกัน
จะเห็นได้ชัดที่สุดจากความพยายามของแต่ละประเทศในการลดอันตรายจากการขับขี่ขณะมีเมามา
    - มีการใช้มาตรการต่างๆ หลายวิธีในการลดอันตรายจากการขับขี่ขณะมีเมามา
ซึ่งรวมถึงมาตรการระดับประชากร เช่น
การวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดและกฎหมายกำหนดอายุผู้บริโภค
การบังคับใช้กฎหมายเหล่านั้นอย่างจริงจัง และการแทรกแซงกลุ่มเป้าหมาย เช่น
การรณรงค์ให้เกิดความตระหนักต่อปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์ตามโรงเรียน ศูนย์ชุมชน
สถานประกอบการและสถานที่สาธารณะต่างๆ และ
จัดเตรียมระบบโดยสารที่ปลอดภัยและสะดวกเพื่อเป็นทางเลือกแทนการขับขี่สำหรับผู้ดื่มแอลกอฮอล์
    - ความพยายามเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลให้ปริมาณผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตลดลงอย่างชัดเจนเท่านั้น
แต่ยังส่งผลให้การขับขี่ขณะมีเมามากลายเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและไม่เป็นที่ยอมรับในหลายประเทศเช่นกัน

การประเมินความสำเร็จของการแทรกแซง

- การประเมินความสำเร็จของมาตรการหนึ่งๆ นั้นถือเป็นเรื่องซับซ้อน
  - การวิจัยที่มีประสิทธิภาพควบคู่ไปกับการประเมินสภาพในแต่ละพื้นที่ตามที่กล่าวถึงข้างต้นถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากขึ้นในการป้องกันอันตรายจากการดื่มแอลกอฮอล์
  - งานวิจัยที่ได้นำมาซึ่งการแยกรูปแบบการแทรกแซงที่มีประสิทธิภาพออกจากการแทรกแซงที่ไม่ได้ผล รวมถึงการปรับปรุงวิธีการเฉพาะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย
- แต่มาตรการนโยบายและแผนการป้องกันส่วนใหญ่มักไม่ได้รับการประเมิน นอกจากนี้ยังมีนโยบายและแผนการป้องกันบางประเภทที่ประเมินผลยากหรือทำไม่ได้เลย
  - ความพยายามอย่างจริงจังในการกระตุ้นให้เกิดการประเมินผลอาจไม่ได้ผลเสมอไป โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา
  - การขาดการประเมินผลมิได้หมายความว่าแนวทางปฏิบัติข้อนั้นๆ ใช้ไม่ได้ผล เพียงแต่แผนการหรือแนวทางปฏิบัติเหล่านั้นยังไม่ได้รับการประเมินว่าได้ผลหรือไม่
  - เห็นได้ชัดว่ามาตรการทุกมาตรการนั้นย่อมมีทั้งข้อดีและข้อเสีย และไม่มีแนวทางปฏิบัติเฉพาะใดๆ ที่จะใช้แก้ไขปัญหาได้ทั้งหมด
- การประเมินการนโยบายหรือ มาตรการใดๆ นั้น อาจมีการใช้เกณฑ์อื่นๆ นอกเหนือจากหลักฐานทางด้านวิทยาศาสตร์มาช่วยในการวัดผล
- สิ่งเหล่านี้จะต้องมีการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ กล่าวคือสามารถนำไปใช้ได้จริงควบคู่ไปกับทรัพยากรที่มีอยู่ภายใต้บริบททางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง และยังเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเป้าหมาย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้มีอำนาจตัดสินใจและสาธารณชนทั่วไป การเลือกใช้มาตรการที่เหมาะสมนั้น อาจจะต้องตัดสินจากมาตรการที่ไม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง การดำเนินงาน หรือการจัดสรรทรัพยากรใหม่

ความร่วมมือ

- ขอบเขตที่กว้างของมาตราที่เกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมากเช่นกัน
  - การลดอันตรายจากการดื่มแอลกอฮอล์เป็น “เรื่องของทุกคน” ไม่ว่าจะเป็นผู้บริโภค ผู้ผลิตร้านค้าปลีก นักวิชาการ นักวิจัย ภาคเอกชน ผู้บังคับใช้กฎหมายและรัฐบาล เพราะฉะนั้นการสร้างสมดุลในนโยบายที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องอาศัยทั้งการบังคับใช้ด้านกฎหมายกับประชากร และการสร้างความมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- กระบวนการพัฒนานโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มิได้มีเป้าหมายเพื่อบรรลุข้อตกลงที่ไม่สามารถทำได้จริง แต่ควรมีเป้าหมายเพื่อการร่วมกันพัฒนานโยบายที่มีความโปร่งใสเพื่อไม่ให้ความแตกต่างเหล่านั้นถูกกลบเกลินไป
- ความร่วมมือและส่งเสริมซึ่งกันและกันของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการพัฒนานโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น อาจไม่จำเป็นต้องหมายถึงการที่ทุกภาคส่วนต้องมาทำงานร่วมกัน เพราะเพียงการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจแก่กันก็สามารถสร้างประโยชน์ และทำให้บรรลุเป้าหมายด้านสาธารณสุขได้